

Turun yliopisto University of Turku

PhD. Niina Junntila

Tutkimusasioiden päällikkö,
Kasvatustieteiden tiedekunta, Turun yliopisto

Collegium tutkija (2012-2014)
Ihmistieteiden tutkijacollegium (TIAS), Turun yliopisto

niina.junntila@utu.fi

Yksinäisyys satuttaa

Toukokuu 2012, Rovaniemellä

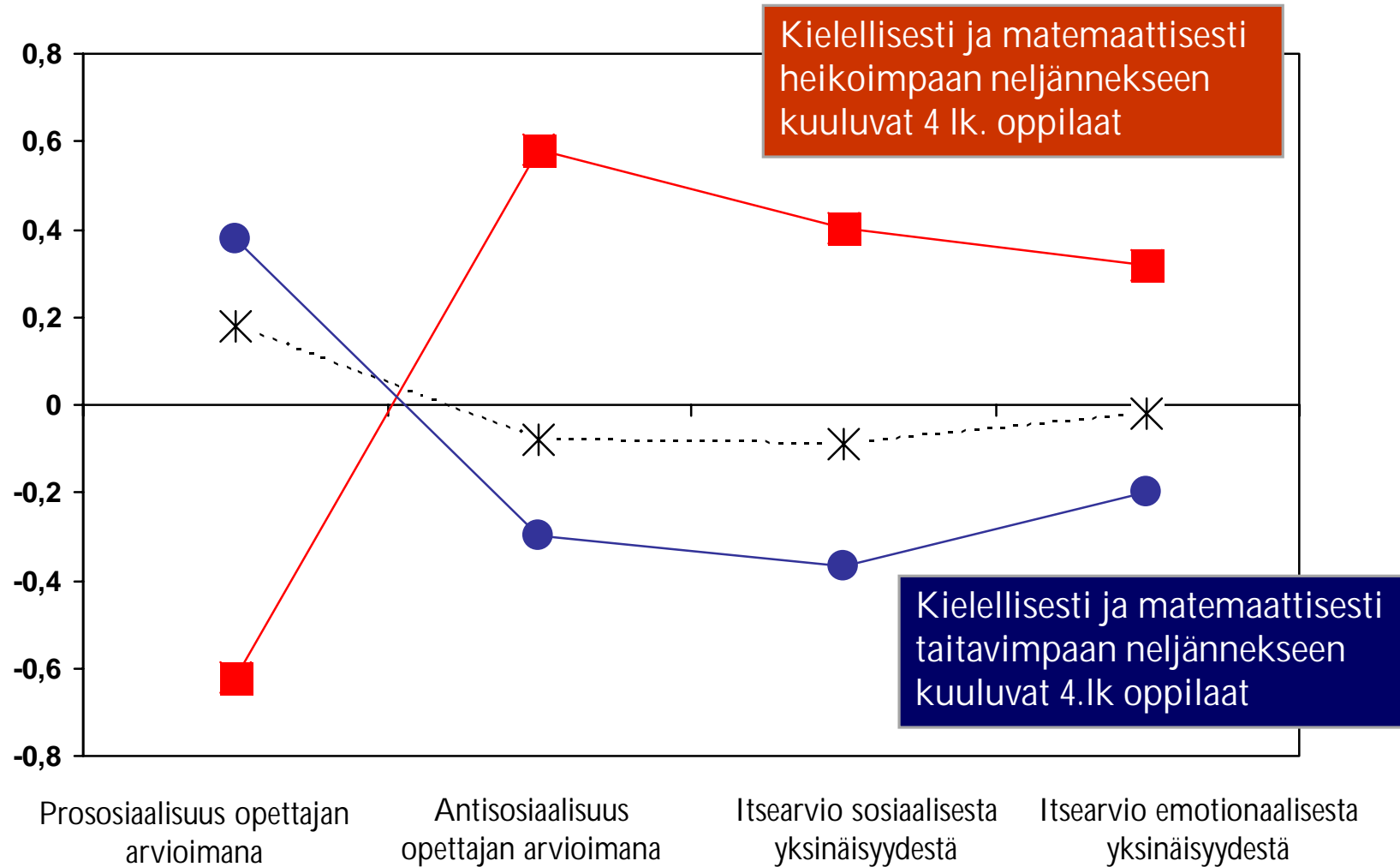

LASTEN JA NUORTEN SOSIO- EMOTIONAALINEN HYVINVOINTI

- ✓ Enemmistö lapsista ja nuorista voi hyvin, mutta vähemmistöllä (15-20 %) on osin hyvinkin vaikeita ja pitkäaikaisia, psykososiaalisia ongelmia (*Lapsiasiavaltuutettu, 2009*).
- ✓ Näitä ongelmia ovat esim. kaveripiireistä ulkopuoliseksi jääminen, yksinäisyys, ahdistuneisuus, erilaiset pelkotilat ja masennus.
- ✓ Sosioemotionaalisen hyvinvoinnin ongelmat ovat koulussa tällä hetkellä voimakkaimmin kasvava ensisijainen syy osa-aikaisen erityisopetuksen järjestämiseksi (*Tilastokeskus, 2010*).

Yhdestä ongelmasta moneksi – tilapäisestä pysyväksi – pienestä isoksi

YKSINÄISYYS vs. YKSIN OLEMINEN

Yksinäisyys on negatiivinen psyykkinen tila, jossa ihminen kokee ahdistusta määrällisesti tai laadullisesti puutteellisista ihmissuhteista.

Koska yksinäisyyden kokemus muodostuu yksilön subjektiivisista tuntemuksista, voi se olla suhteellisen riippumaton todellisten sosiaalisten suhteiden määrästä

“For some, it occurs when they are by themselves and wanting to be with others; for others, it occurs when they are part of a social group but do not feel connected to the group.” (Chipuer, 2004)

Minulla ei ole ketään, jolle puhua. Minua on haukuttu ja kiusattu ja tuntuu ettei kukaan välitä. Kaikki vihaavat minua. ~~Haluan~~ Tuntuu kuin välillä haluaisin kuolla. Enkä jaksaisi tätä elämää. Kukaan ei jaksa kattella mua. Mä elän täs maailmas haamuna ei mua tänne kukaan jää kaipaamaan.

- 11-vuotias yksinäinen tyttö -

SOSIAALINEN vs. EMOTIONAALINEN YKSINÄISYYS

- ✓ *Emotionaalinen yksinäisyys on seurausta läheisen, intiimin suhteen puuttumisesta tai menettämisestä, kun taas*
- ✓ *Sosiaalinen yksinäisyys on seurausta sosiaalisen verkoston puuttumisesta tai tunteesta, ettei kuulu mihinkään ryhmään.*

Nämä ovat subjektiivisina kokemuksina laadullisesti erilaisia ja mahdollisesti toisistaan riippumattomia.

4.-9.lk pojilla korrelaatiot vaihtelivat .642 (7.lk.s) ja .759 (4.lk.k) välillä.

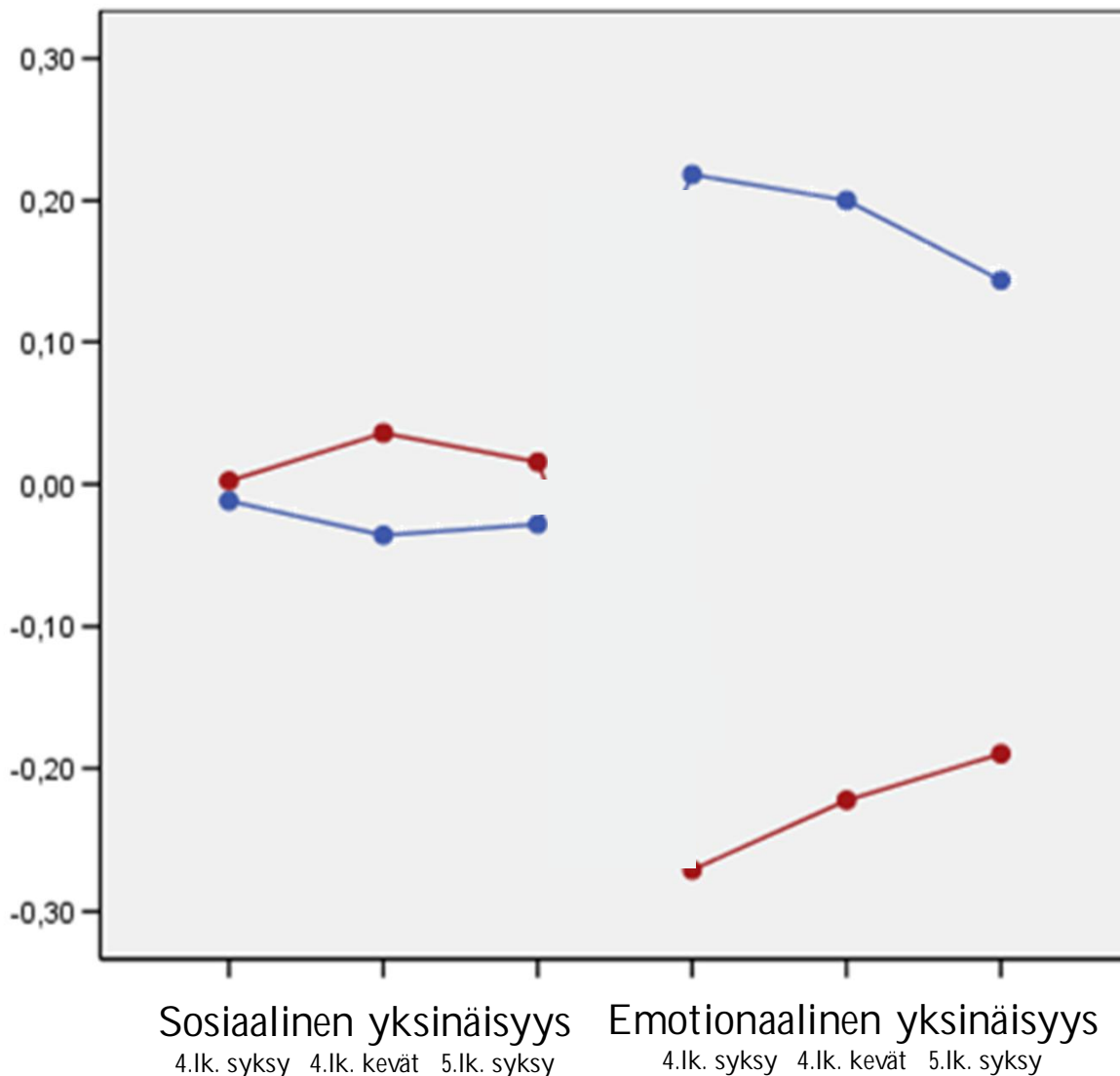
4.-9.lk tytöillä korrelaatiot vaihtelivat .572 (7.lk.k) ja .737 (4.lk.k) välillä.

- alakoulussa hieman yläkoulua korkeammat korrelaatiot
- pojilla hieman tyttöjä korkeammat korrelaatiot

Alakouluikäisten tyttöjen ja poikien sosiaalinen ja emotionaalinen yksinäisyys

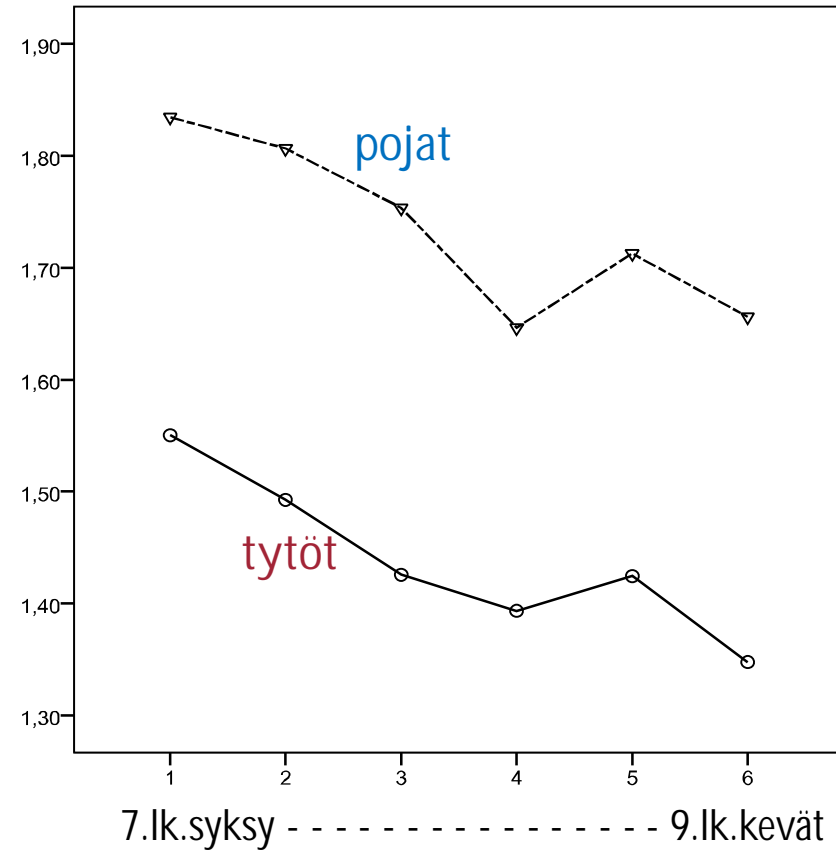
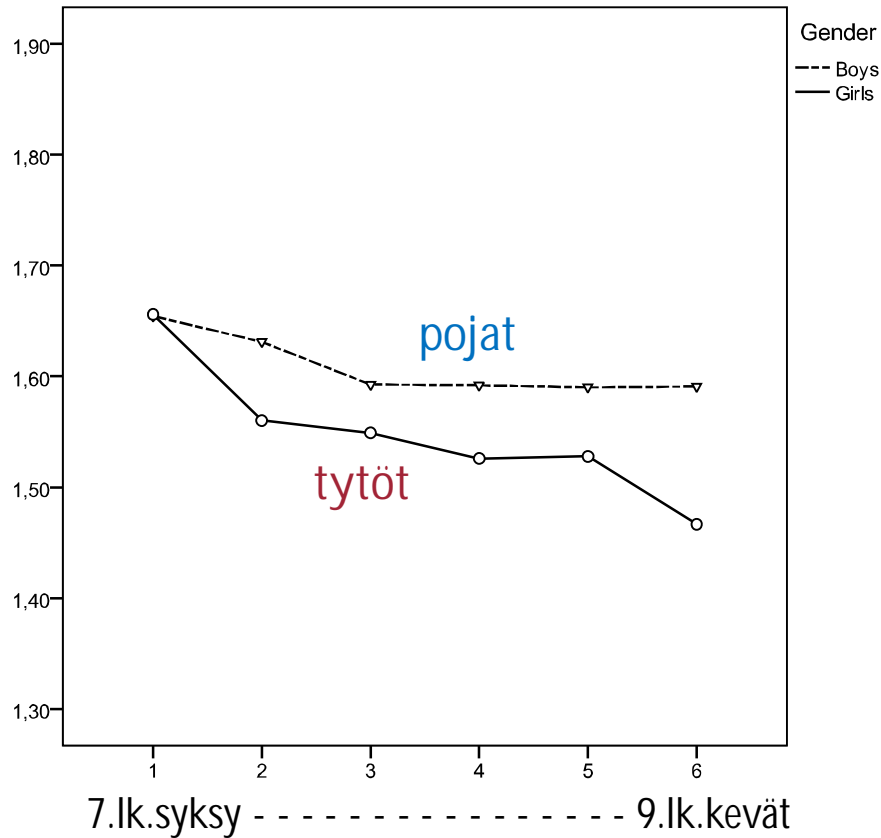
— tytöt
— pojat

Pojat kokivat tyttöjä tilastollisesti erittäin merkitsevästi enemmän emotionaalista yksinäisyyttä eli kaipasivat ystävää, jolle voisivat kertoa omista asioistaan ja joka ymmärtäisi.

Junttila, N. & Vauras, M. (2009). Loneliness of school-aged children and their parents. *Scandinavian Journal of Psychology*, 50, 211-219.

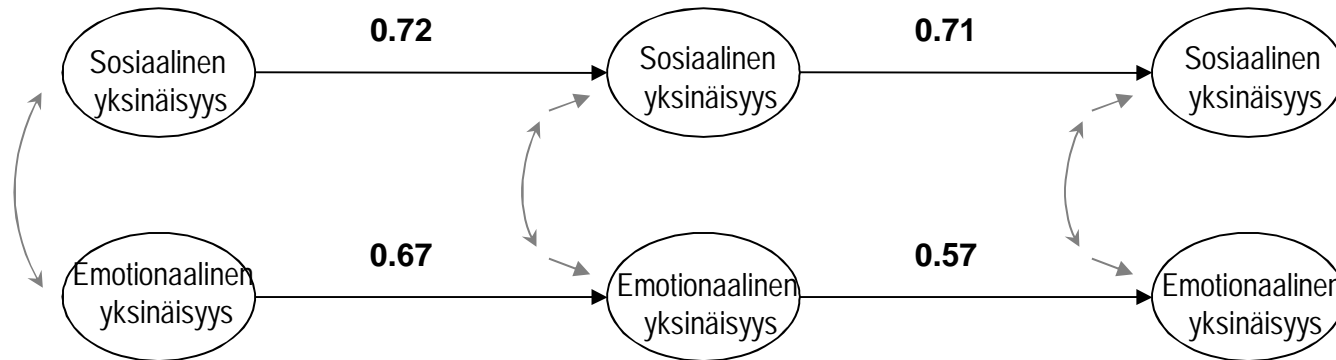
Yläkouluikäisten tyttöjen ja poikien sosiaalinen ja emotionaalinen yksinäisyys

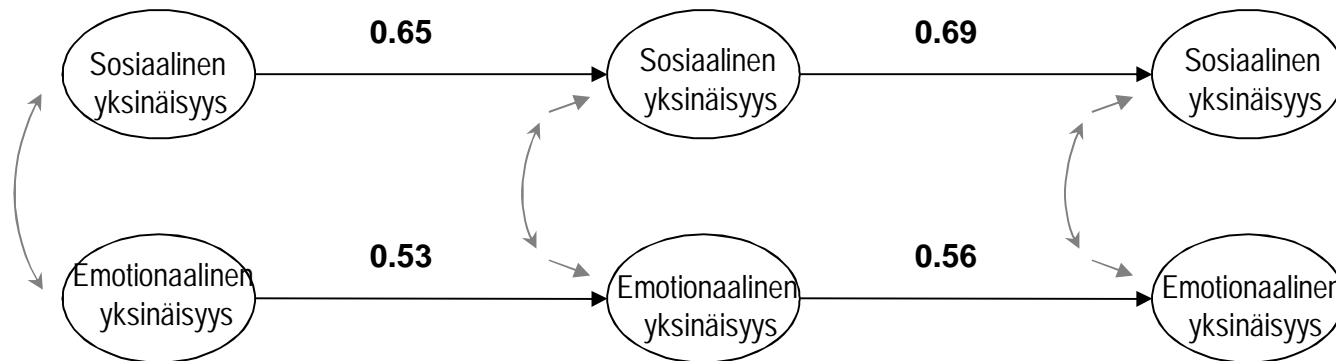

Tyttöjen yksinäisyyden pysyvyys neljänneltä viidennelle luokalle

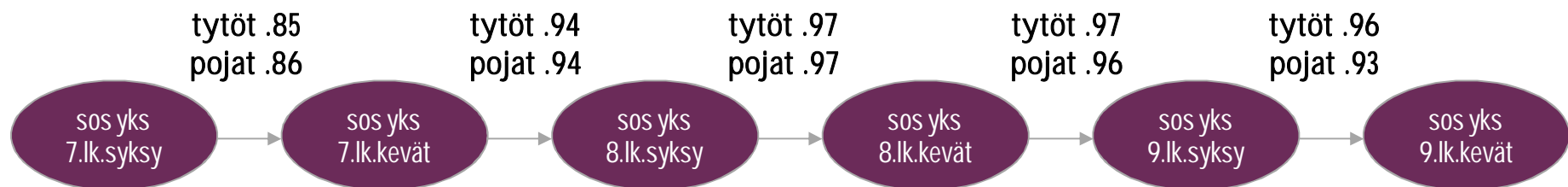
Poikien yksinäisyyden pysyvyys neljänneltä viidennelle luokalle

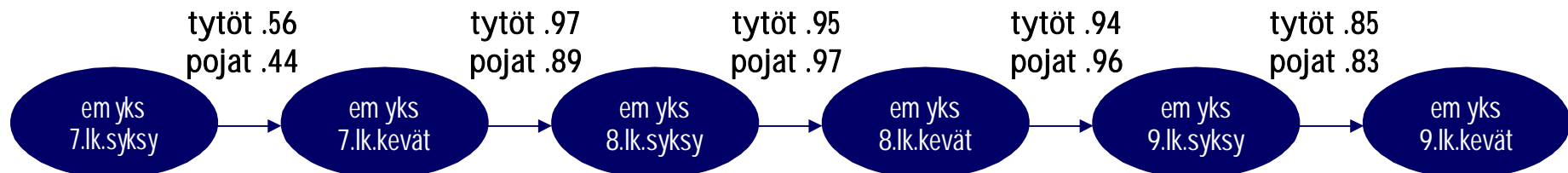

Jo alakoululaisilla suhteellisen pysyvä **yksinäisyys** stabilisoituu yläkouluvuosina entisestään. Ellei nuori löydä ystäviä ensimmäisen lukukauden aikana, jää hän todennäköisesti yksin koko yläkoulun ajaksi.

Tyttöjen ja poikien sosiaalisen yksinäisyyden pysyvyys 7ltä 9lle luokalle

Tyttöjen ja poikien emotionaalisen yksinäisyyden pysyvyys 7ltä 9lle luokalle

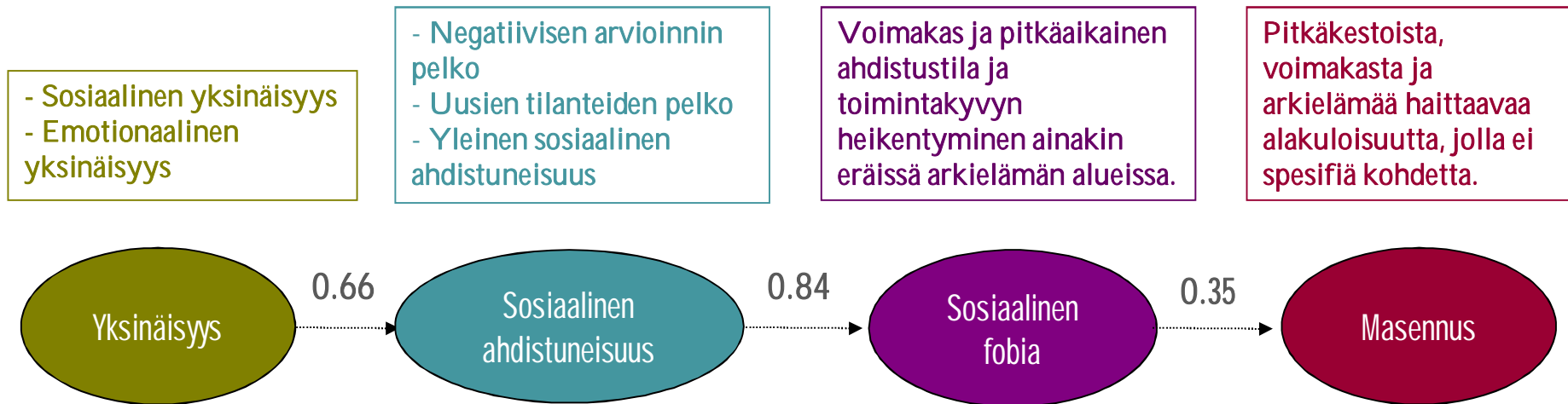
Ryhmässäni (yläkoulussa) on poika, joka on ollut koko kouluajan todella yksin - en ole koskaan nähnyt hänen puhuvan kenenkään kanssa. Välitunnilla hän seisoskelee yksin käytävällä ja kuuntelee musiikkia. Ensimmäinen vuosi sujui koulussa melko kivasti opintojen puolesta, mutta minusta tuntuu, että yksinäisyys vain korostui. Puhuin hänen kanssaan monasti asiasta, mutta hiljaisena miehenalkuna hän sanoi vain, että kyllä täällä nyt jonkun kanssa aina voi puhua. Ymmärsin, ettei kavereita ole myöskään vapaa-ajalla - vain tietokone.

Toinen vuosi alkoi siten, että yksittäisiä päivän poissaoloja on ollut viikoittain. Juttelin pojan kanssa viime viikon to aamuna ja hän sanoi, että usein aamulla tuntuu paha oloa, kun pitää lähteä kouluun. Ensimmäisessä jaksossa tuli nyt sitten ekaa kertaa kuutosia ja kurssit jäivät kesken, ja nyt toinen jakso näyttää vielä pahemmalta. Teimme pojan kanssa suunnitelmia tulevaan, joista hän tuntui olevan innoissaan, mutta heti perjantaina hän oli poissa koulusta.

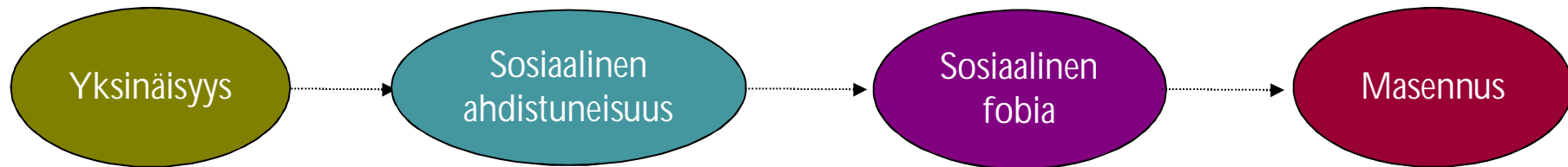
Yläkouluikäisillä nuorilla **yksinäisyys** ennustaa vahvasti sosiaalista ahdistuneisuutta, sosiaalista fobiaa ja masennusta. Jälkimmäisten prevalenssi nousee voimakkaasti 8lla luokalla ja oireet vaativat usein pitkäaikaista hoitoa.

Yksinäisyyttä, ahdistuneisuutta, sosiaalista fobiaa ja masennusta selittävät **sekä koti-** (Junttila, 2010; Bögels, et al., 2001; Hammen, et al., 2004), **kaveri-** (Harris, 1995; Ladd & Troop-Gordon, 2003), **että kouluympäristöön liittyvät tekijät** (e.g. Ranta, 2008; Walker & Severson, 1992; Ward, Sylva & Gresham, 2010).

Miten katkaista ketju?

Yksinäisen päivä

Yksinäisen päivä

Yksinäisyys voi olla valinta tai pakko. Vapaaehtoisesti yksinäiset viihtyvät omissa oloissaan. Muumilaakson tarinoissa Nuuskamuikkunen lähtee aika-ajoin omille matkoilleen vetäytyen yksinäisyyteen. Samoin tekevät patikoijat, retkeilijät, retriitteihin osallistujat, lenkkeilijät ja kaikki me. Hetkiseen elämänmenoon kaivataan pysähtymisiä ja aikaa itselle.

Ei-Vapaaehtoinen yksinäisyys iskee vasten kasvoja. Kukaan ei tule käymään. Kukaan ei leiki kanssani. Olen aina yksin kahvilassa. Ei-vapaaehtoista yksinäisyyttä ei valita se tulee elämään pakolla.

Niina Junttilan väitöstutkimuksen mukaan yksinäinen lapsi on valitettavan usein yksinäinen aikuinen. Ellei yksinäinen yläasteen aloittava nuori saa ensimmäisen puolen vuoden aikana hyvää ystävää, hän on todennäköisesti yksinäinen tästä eteenpäinkin. Sekä yksinäiset että ei-yksinäiset nuoret kokevat yksinäisyyden vakavaksi ongelmaksi. Jorma Ollilan johtama Suomen brändityöryhmä nosti loppuvuonna lasten ja nuorten yksinäisyyden lievittämisen osaksi Suomen kuvaa maailmalla. Ollilan työryhmän tehtävä lapsille ja nuorille kuului: Puhukaa luokkanne hiljaisille.

[lähetä](#) | [tulosta](#)

[tekstikoko](#)

Piirit ja osastot

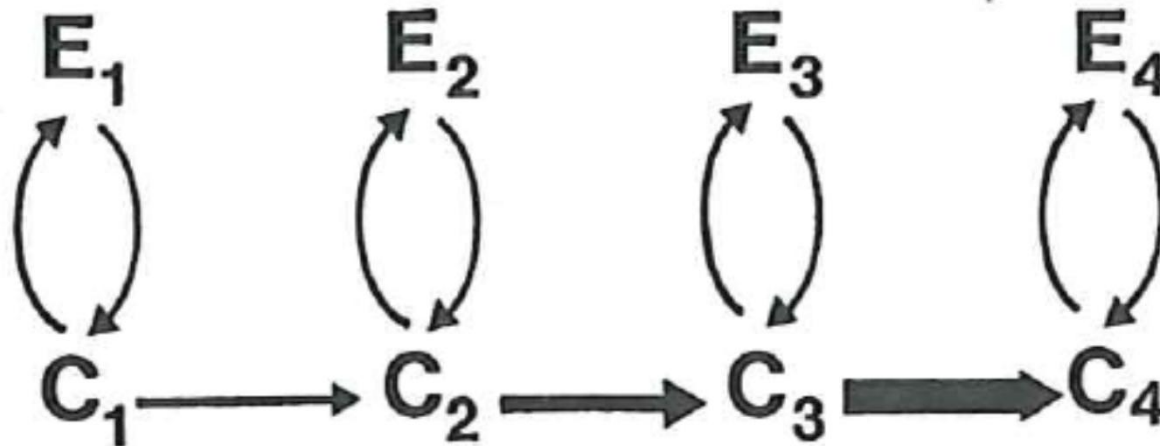
Länsi-Suomen piiri

- ▶ [Ajankohtaista](#)
- ▶ [Ensiapukurssit](#)
- ▶ [Järjestötoiminta](#)
- ▶ [Keräykset](#)
- ▶ [Monikulttuurisuus](#)
- ▶ [Nuorisotoiminta](#)
- ▶ [Sosiaalipalvelut](#)
  - ▶ [Toiminnasta](#)
  - ▶ [Yksinäisen päivä](#)
  - ▶ [Breiking the Loneliness](#)
  - ▶ [Ystävätoiminta 2010-2060](#)
  - ▶ [Hädän hetkellä](#)

Sameroff (1993, p. 4), "developmental outcomes are not a product of the initial characteristics of the child or the context, or even of their combination. Outcomes are the result of the interplay between child and context across time, in which the state of one affects the next state of the other in a continuous dynamic process"

Koti, Koulu, Kaverit, Koti, Koulu, Kaverit, Koti, Koulu, Kaverit

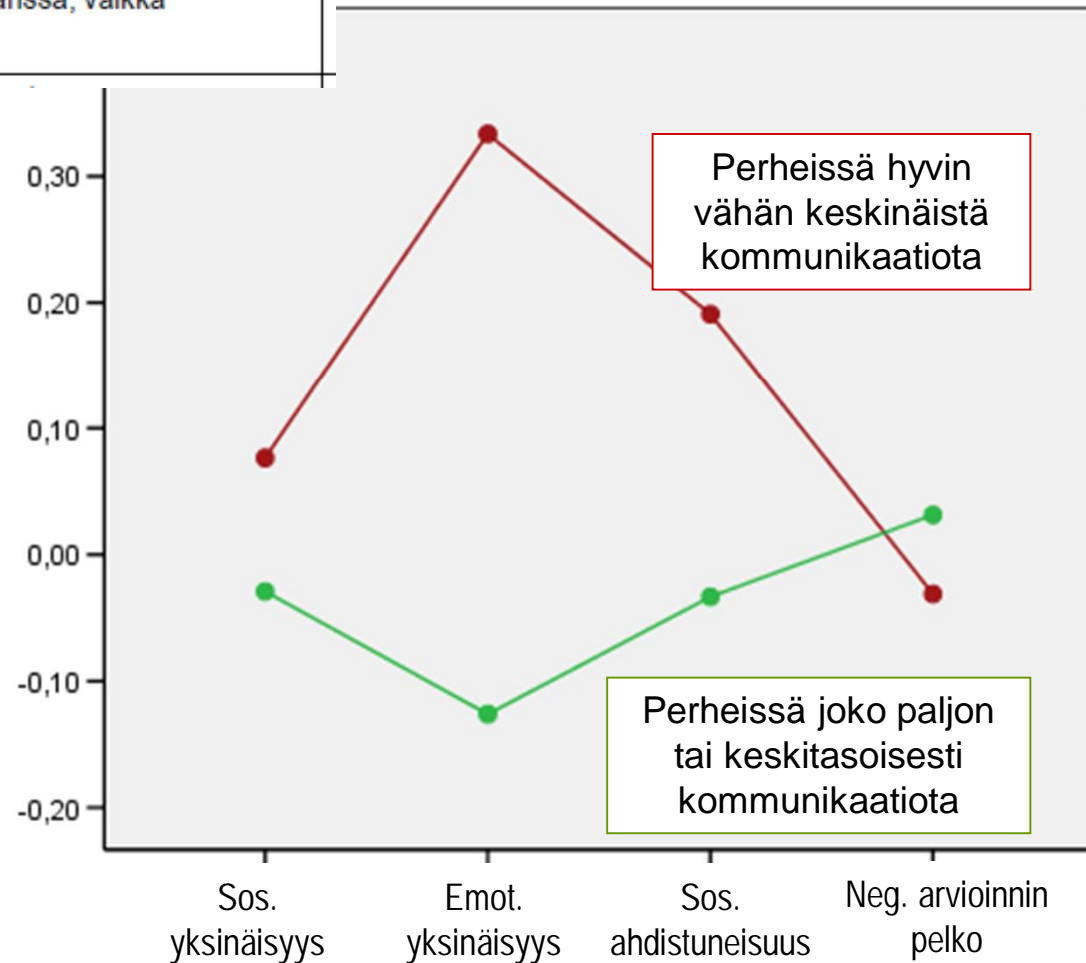

Lapseni kertoo minulle avoimesti, mitä mieltä on asioista

Meillä on pitkiä ja mukavia keskusteluja, vaikkei mitään erityistä asiaa olisikaan

Minusta on todella mukavaa keskustella lapseni kanssa, vaikka olisimmekin asioista eri mieltä

Perheen yhteisen kommunikaation laatu ennustaa lasten (4.-5.lk) yksinäisyyttä ja sosiaalista ahdistuneisuutta.

Perheissä hyvin vähän keskinäistä kommunikaatiota

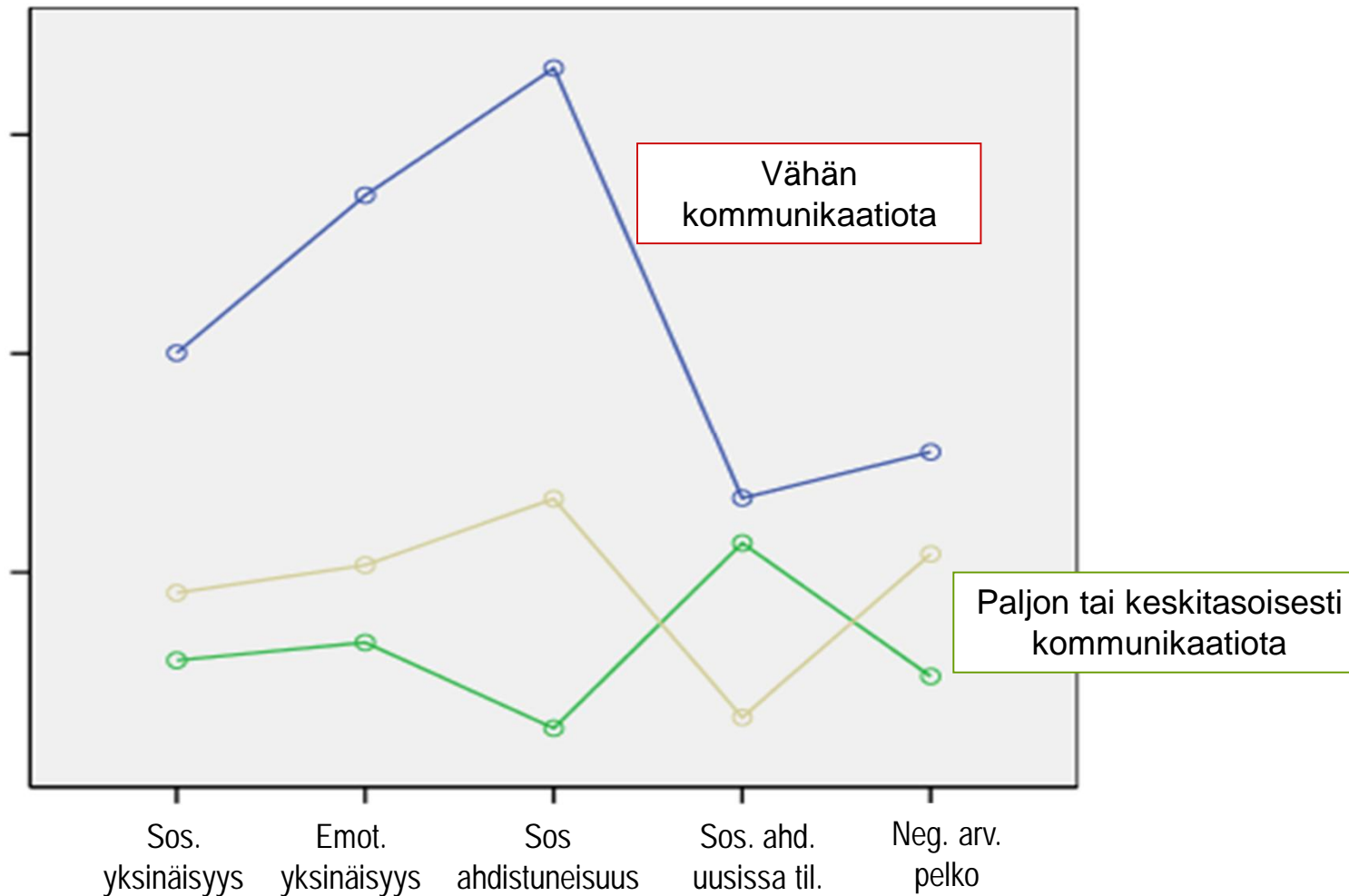
Perheissä joko paljon tai keskitasoisesti kommunikaatiota

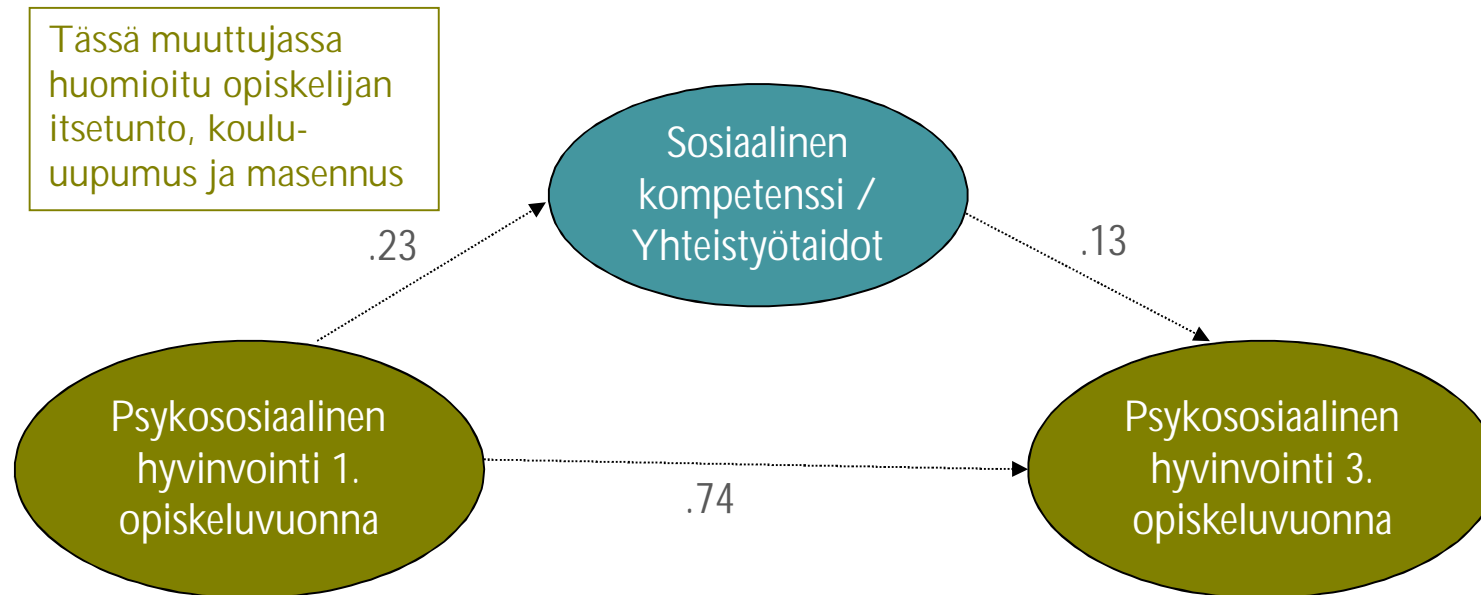

... sama yhteys löytyy yläkouluikäisten nuorten perhevuorovaikutuksen ja psykososiaalisen hyvinvoinnin väliltä.

Eli opiskelijan psykososiaalisen hyvin - tai huonovointisuus oli vahvasti pysyvää ensimmäiseltä kolmanteen opiskeluvuoteen (lukiot & ammattikoulut), mutta väliintulevaksi muuttujaksi nousi opiskelijoiden sosiaalinen kompetenssi, erityisesti siihen kuuluvat yhteistyötaidot. Toisin sanoen vahvat yhteistyötaidot voivat suojata nuoren psykososiaalista hyvinvointia ja/tai interventioida nuoren psykososiaalista huonovointisuutta.

Holopainen, L., Lappalainen, K., Junttila, N. & Savolainen, H. (2011). The Role of Social Competence in the Psychological Well-being of Adolescents in Secondary Education. *Scandinavian Journal of Educational Research*.

Turun yliopisto
University of Turku

*“What should young people do with their lives today? Many things, obviously. But **the most daring thing is to create stable communities in which the terrible disease of loneliness can be cured.**”*

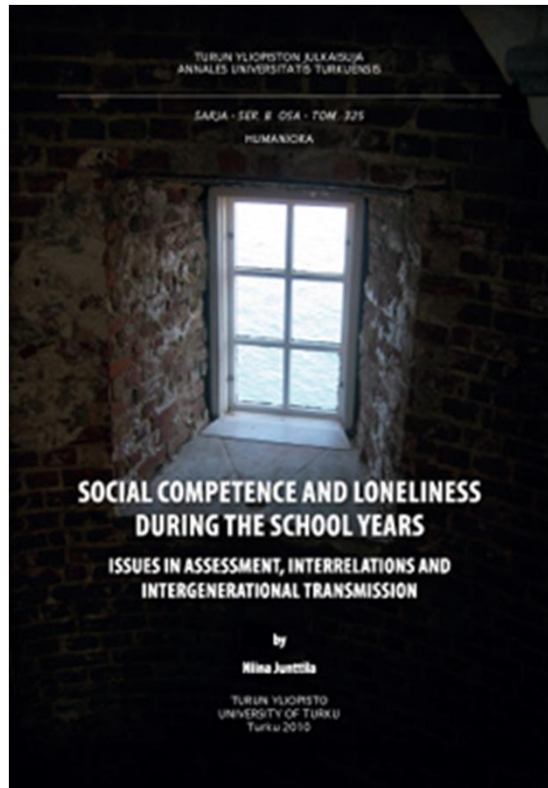
- Kurt Vonnegut

Turun yliopisto
University of Turku

SOCIAL COMPETENCE AND LONELINESS DURING THE SCHOOL YEARS - ISSUES IN **ASSESSMENT, INTERRELATIONS** AND **INTERGENERATIONAL TRANSMISSION**

Junntila, N., Voeten, M., Kaukiainen, A., & Vauras, M. (2006). Multisource assessment of children's social competence. *Educational and Psychological Measurement*, 66, 874-895.

Junntila, N., Vauras, M., & Laakkonen, E. (2007). The role of parenting self-efficacy in children's social and academic behavior. *European Journal of Psychology of Education*, 22, 41-61.

Junntila, M., & Vauras, M. (2009). Loneliness of school-aged children and their parents. *Scandinavian Journal of Psychology*, 50, 211-219.

Junntila, N., Laakkonen, E., Niemi, P. M., & Ranta, K. (2010). Modelling the interrelations of adolescents' loneliness, social anxiety and social phobia. *Scientific Annals of the Psychological Society of Northern Greece*, vol 8.

<https://oa.doria.fi/handle/10024/59283>

niina.junntila@utu.fi